

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Острозька академія»

«Затверджую»

Голова Приймальної комісії
Національного університету
«Острозька академія»

І. Д. Пасічник

28 лютого 2019 року

Програма

додаткового вступного випробування для вступників на навчання
зі спеціальності 053 Психологія

Острог-2019

Програма додаткового вступного випробування для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра зі спеціальності 053 Психологія /Укладачі: д.психол.н.,проф. Каламаж Р. В., к.психол.н., доц. Матласевич О. В., к.психол.н., доц. Шугай М. А. – Острог: НаУОА, 2019.

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Національного університету «Острозька академія» (Протокол № 3 від 28 лютого 2019 року).

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма додаткового вступного іспиту включає базові дисципліни, які входять до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів з напрямку 6.030102 «Психологія».

Додатковий вступний іспит передбачає оцінку знань та умінь студентів з таких курсів:

- загальна психологія,
- педагогічна психологія,
- математичні методи у психології.

2. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ

Загальна психологія

Вступник має знати:

- загальні принципи, категорії, поняття і методи психологічної науки;
- сучасні теорії психології;
- основні методи психологічного дослідження;
- фізіологічні основи психічної діяльності особистості;
- закономірності та особливості функціонування пізнавальної сфери особистості;
- закономірності та особливості функціонування афективної сфери особистості;
- індивідуально-типологічні властивості особистості;
- закономірності емоційно-вольової регуляції діяльності;
- структуру та закономірності розвитку особистості.

Вступник повинні вміти:

- аналізувати сутність психічних процесів залежно від факторів, що на них впливають;
- застосовувати основні прийоми та методи психологічного дослідження;
- проводити спостереження за психічним станом особистості, оцінювати рівень розвитку пізнавальних процесів особистості;
- вивчати закономірності психічної діяльності, типи, характер, психічні стани, чинники, що впливають на якість функціонування психіки людини у різних видах життєдіяльності;
- здійснювати вимір індивідуально-психологічних показників особистості, її пізнавальної та емоційно-вольової сфери, виявляти схильності і здібності людини та резерви її розвитку.

«Математичні методи у психології»

Вступники повинні знати:

- основні поняття математичної статистики;
- основи описової статистики та кореляційного аналізу;
- методи перевірки гіпотез та багатомірного статистичного аналізу.

Вступники повинні вміти:

- планувати психологічні дослідження;
- використовувати комп'ютер для збору та обробки даних;
- проводити кореляційний та факторний аналіз;
- перевіряти з допомогою статистичних методів експериментально-психологічні гіпотези;

- формулювати висновки щодо висунутої гіпотези на основі аналізу експериментальних даних;
- працювати з програмами статистичної обробки даних: SPSS, NCSS, STATISTICA;
- графічно репрезентувати результати досліджень.

Педагогічна психологія

Студенти повинні знати:

- основи педагогічної психології, її поняття і категорії;
- підходи до визначення педагогічної психології, її взаємозв'язок з іншими науками;
- основні методи педагогічної психології;
- підходи щодо визначення поняття навчання;
- володіти поняттями щодо структури, задач та цілей учбової діяльності, особливостей засвоєння знань, умінь та навичок (віковий аспект, інноваційні технології навчання);
- знати основні підходи щодо виховання, його функції, моделі та методи;
- психолого-педагогічні засади професійної діяльності педагога.

Студенти повинні вміти:

- використовувати методи педагогічної майстерності для прогнозування і вирішення питань зі сфери психолого-педагогічної діяльності; визначати психологічні особливості навчання учнів за різними методиками, а саме: компетенції та здібності (комунікативні, інтелектуальні, творчі);
- надавати психолого-педагогічні рекомендації вчителю на основі даних психологічного аналізу;
- визначати індивідуальні особливості навчання учнів (рівень навчуваності, особливості мотивації, тип спрямованості особистості, особливості пізнавального стилю) й надавати психолого-педагогічні рекомендації щодо його оптимізації;
- складати психолого-педагогічну характеристику на учня та навчальну групу та надавати психолого-педагогічні рекомендації щодо особливостей навчання, виховання та розвитку.

ЗМІСТ ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Загальна психологія

1. Основний предмет та завдання загальної психології. Методологічні принципи психології.
 1. Еволюція сучасної психології. Історичні основи психології.
 2. Загальна методика та методологія психологічного дослідження.
 3. Експериментальні методи: альтернативні пояснення і необхідність контролю.
 4. Психіка як відображення дійсності. Ознаки психічного (за Л.Веккером). Феноменологія психічних проявів.
 5. Виникнення та розвиток психіки. Поняття про філогенез, історіогенез та онтогенез психіки.
 6. Центральна нервова система людини та психіка у своїй єдності та самостійності. Концепція психічних процесів І.М.Сеченова. Психофізіологічна концепція І.П.Павлова.

7. Свідомість як рівень психічного відображення. Співвідношення свідомості та несвідомого.
8. Основні положення психологічної теорії діяльності (С.Л.Рубінштейн, О.М.Леонтьєв). Психомоторика у складі діяльності.
9. Спонукальні механізми активності людини. Основні підходи до розуміння суті мотиву.
10. Характеристика основних видів діяльності.
11. Вклад З.Фрейда, К.Юнга, А.Адлера, К.Хорні, Г.Саллівена, Е.Фромма, Е.Еріксона у розуміння особистості.
12. Гуманістичні теорії особистості (К.Роджерс, Г.Оллпорт, А.Маслоу).
13. Когнітивний напрямок у розумінні особистості (А.Бандура, Дж.Келлі, А.Бек, А.Еліс).
14. Сенсорне знання про світ. Відчуття як початкова ланка пізнавального процесу. Психофізика.
15. Характеристика основних сенсорних систем.
16. Організаційні процеси сприймання. Формування перцептивного образу.
17. Модальність сприймання. Складні форми сприймання.
18. Неоднозначні стимули і перцептивні ілюзії сприймання. Фактори виникнення ілюзій.
19. Увага як особлива форма психічної діяльності.
20. Психологічні теорії уваги.
21. Воля та локус контролю. Проблема теоретичних досліджень волі.
22. Процеси засвоєння і відтворення інформації. Крива забування Г. Ебінгауза.
23. Теорії пам'яті в психології.
24. Метапам'ять та організація знань.
25. Філогенетична та онтогенетична лінія розвитку пам'яті (П.П.Блонський, Л.С.Виготський, О.М.Леонтьєв).
26. Мислення як процес активного, творчого пізнання і перетворення дійсності. Мислення як процес розв'язання задач.
27. Теорії мислення в психології (О.Кюльпе, Н.Ах, Ж.Піаже, С.Л.Рубінштейн, О.М.Леонтьєв, П.Я.Гальперін, В.В.Давидов, О.К.Тихомиров).
28. Психолінгвістична модель породження і функціонування мовлення. Проблема вродженої і набутої здатності до мовлення у людини.
29. Уява і організмичні процеси. Використання знань про уяву при конструюванні проєктивних методик вивчення особистості (на прикладі методики ТАТ і тесту Роршаха).
30. Емоції і потреби людини. Індивідуальна своєрідність емоцій і почуттів.
31. Психологічні теорії емоцій.
32. Психологічна характеристика темпераменту, прояв його основних властивостей.
33. Індивідуальний стиль діяльності як результат пристосування вроджених властивостей нервової системи людини та інших анатомо-фізіологічних особливостей організму до вимог тієї чи іншої діяльності.
34. Характер як система стійких рис особистості. Загальні основи для побудови типології характерів.
35. Здібності в світлі системно-діяльнісного аналізу психіки.

1. Педагогічна психологія як наука.
2. Предмет і завдання педагогічної психології.
3. Проблеми педагогічної психології.
4. Методи дослідження педагогічної психології. Організаційні, процедурні, оціночні методи.
5. Етапи розвитку педагогічної психології.
6. Внесок К.Д.Ушинського, С.Л. Рубінштейна, Л.С. Виготського у розвиток педагогічної психології.
7. Теорії навчання. Класифікація навчання. Моделі навчання.
8. Концепція розвитку і навчання Л.С.Виготського.
9. Педагогічне проектування та педагогічні технології.
10. Психологія навчальної діяльності. Види учіння та структура навчальної діяльності.
11. Навчальні задачі та навчальні дії.
12. Психологічні погляди на дидактичні принципи. Особливості оволодіння навчальною діяльністю.
13. Неуспішність, її причини та запобігання.
14. Психологія школяра. Співвідношення навчання і розвитку. Розвиток пізнавальної сфери та інтелекту.
15. Вікові та індивідуальні особливості молодших школярів. Психологічне новоутворення в молодшому шкільному віці.
16. Підліток як суб'єкт навчальної діяльності.
17. Старшокласник як суб'єкт навчальної діяльності.
18. Психологія студента. Студент як суб'єкт навчальної діяльності.
19. Мотивація навчальної діяльності.
20. Психологія вчителя. Загальна характеристика педагогічної діяльності.
21. Спрямованість особистості педагога та типи педагогів.
22. Характеристика основних функцій та педагогічних умінь.
23. Соціальна педагогічна психологія.
24. Взаємовідносини однокласників. Структура міжособистісних стосунків в учнівському колективі.
25. Положення дитини в колективі як фактор формування особистості.
26. Психологія виховання. Вікові аспекти виховання.
27. Психологія педагогічної оцінки. Умови ефективності педагогічної оцінки.
28. Засоби стимулювання навчання та виховання.
29. Педагогічне спілкування.
30. Педагогічне керівництво. Стиль і методи керівництва колективом.

Математичні методи у психології

1. Поняття вимірювання та вибірки. Форми обліку результатів спостережень
Вимірювальні шкали. Номінативна шкала (шкала найменувань). Порядкова, рангова) шкала: правила ранжування, перевірка правильності ранжування, випадок однакових рангів. Шкала інтервалів. Шкала відношень. Повне дослідження, вибіркоче дослідження. Залежні і незалежні вибірки. Вимоги до вибірки. Репрезентативність вибірки. Формування і обсяг репрезентативної вибірки. Форми обліку результатів спостереження: таблиці, статистичні ряди, полігон, гістограма, комулята.
2. Числові характеристики розподілу.

Середнє квадратичне, середнє кубічне, середнє гармонійне, середнє геометричне, середнє значення (математичне сподівання), дисперсія, середнє квадратичне відхилення, мода, медіана, асиметрія, ексцес. Числові характеристики біноміального та нормального закону розподілу.

3. Загальні принципи перевірки статистичних гіпотез.

Перевірка статистичних гіпотез. Нульова та альтернативна гіпотези. Поняття рівня статистичної значимості. Етапи прийняття статистичного рішення. Класифікація психологічних задач, які розв'язуються за допомогою статистичних методів.

4. Статистичні критерії відмінності.

Параметричні і непараметричні критерії. Рекомендації щодо вибору критерію відмінності. Непараметричні критерії для залежних вибірок: критерій знаків G , парний критерій T -Вілкоксона, критерій Фрідмана, Критерій Пейджа, Критерій Макнамари.

5. Непараметричні критерії для незалежних вибірок.

Критерій U -Вілкоксона-Манна-Уїтні. Критерій Q Розенбаума, H – критерій Крускала-Уолліса, S - критерій тенденцій Джонкіра.

6. Параметричні критерії відмінностей.

Статистичні гіпотези та їх різновиди. Похибка перевірки гіпотез. Критерії узгодження для перевірки гіпотез. Статистичний критерій перевірки основної гіпотези. Критична область. Знаходження критичних областей. Застосування критерія Стюдента та критерія Фішера для перевірки нульової гіпотези. Визначення числа ступенів свободи для критеріїв.

7. Критерій Пірсона.

Відмінності у використанні критерію Пірсона та критеріїв Стюдента та Фішера. Порівняння емпіричного розподілу з теоретичним. Порівняння двох експериментальних розподілів.

8. Коефіцієнт кореляції лінійної регресії та їх зв'язок з параметрами лінійної залежності.

Типи залежностей: кореляційна та функціональна. Коефіцієнт кореляції та його властивості. Рівняння лінійної залежності. Побудова графіків емпіричної та теоретичної лінійної залежності. Застосування методу найменших квадратів для моделювання лінійних залежностей між двома ознаками.

9. Методи кореляційного аналізу.

Моделі зв'язку у шкалах інтервалів та відношень. Множинна та часткова кореляція. Аналіз кореляційних матриць.

10. Кореляційний аналіз при порядкових вимірюваннях.

Коефіцієнт рангової кореляції Спірмена. Коефіцієнт Кендалла. Коефіцієнт конкордації.

11. Моделі зв'язку при номінальних вимірюваннях та за різних типів вимірювання.

Коефіцієнт асоціації. Коефіцієнт котингенції Юла. Коефіцієнт зв'язаності Чупрова і Пірсона. Бісеріальний коефіцієнт кореляції. Рангово-бісеріальний коефіцієнт кореляції.

12. Лінійні моделі регресії.

Одномірна лінійна регресія. Множинна лінійна регресія.

13. Методи однофакторного дисперсійного аналізу.

Сутність та методи однофакторного дисперсійного аналізу. Можливості та обмеження методів дисперсійного аналізу. Структура вихідних даних.

14. Двофакторний дисперсійний аналіз.

Призначення двофакторного дисперсійного аналізу. Структура вихідних даних. Математична модель двофакторного дисперсійного аналізу. Обмеження для використання двофакторного дисперсійного аналізу.

15. Факторний аналіз.

Призначення і класифікація багатовимірних методів. Аналіз головних компонент і факторний аналіз. Оцінка значень фактора. Послідовність факторного аналізу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Загальна психологія

1. Веккер Л.М. Психика и реальность. Единая теория психических процессов. – М.:Смысл, 1998.
2. Выготский Л.С. Психология. - М.: ЭКСМО-Пресс, 2000.
3. Гальперин П.Я. Лекции по психологии: учебное пособие для студентов вузов. – 2-е изд. – М.: КДУ, 2005. – 400 с.
2. Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию. Курс лекцій – М.: «ЧеРо», при участии издательства Юрайт, 2003. – 336 с.
3. Лурия А.Р. Лекции по общей психологии. – СПб.: Питер, 2004. – 320 с.
4. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – К.:Вища школа, 2004. –487 с.
5. Маклаков А.Г. Общая психология: Учебник для вузов. — СПб.: Питер, 2008. — 583 с. 6. Немов Р. С. Психология. Кн. 1. Общие основы психологии. 2003, 4-е изд., – 688с.
6. Основи загальної психології / Під ред. С.Д.Максименка. – К., 1998.
7. Основи психології. Підручник/ За ред. О.В.Киричука, В.А.Роменця. – К., 1995.
8. Общая психология /Под ред. А.В. Петровского. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение 1986. – 464 с.
9. Основы общей психологии / С.Л.Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2003. – 720 с.
- 10.Павелків Р.В.. Загальна психологія. Підручник. — К: Кондор, 2009. — 576 с.
- 11.Психология. Словарь /Под ред. А.В.Петровского, М.Г.Ярошевского. – М.:Политиздат, 1990. – 496 с.
- 12.Психологія /За ред.Ю.Л.Трофімова. – К.: Либідь, 2001. – 558 с.
- 13.Столяренко Л.Д. Основы психологии. - Ростов н/Д.: Феникс, 1997.
- 14.Столяренко Л.Д., Самыгин С.И. 100 экзаменационных ответов по психологии: экзаменационный экспресс-справочник. – Ростов н/Д.: Март, 2001.
- 15.Хрестоматия по психологии /Под ред. А.В.Петровского. – М.: Просвещение, 1987. – 448 с.

Педагогічна психологія

1. Власова О. І. Педагогічна психологія: Навч. пос. – К.: Либідь, 2005.
2. Зимняя И. А. Педагогическая психология. – М.: Логос, 2000
3. Бочелюк В. Й., Зарицька В. В. Педагогічна психологія. – К.: Центр навчальної літератури, 2006
4. Драйден Г., Вос Д. Революція в навчанні / Переклад з англ. М. Олійник. – Львів: Літопис, 2005
5. Занюк С. С. Психологія мотивації. – К.: Либідь, 2002

6. Лефрансуа Ги. Прикладная педагогическая психология. – СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2005
7. Мицельський Яцек. Буквар для батьків / Пер. з пол. Г. Теодорович. – Львів, Свічадо, 1998
8. Психологічний довідник вчителя: в 4 книгах / Упоряд.: В. Андрієвська / За заг. ред. С. Д. Максименка. – К.: Главник, 2005
9. Психологічний супровід школярів / Упорядник Т. Гончаренко. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2005
10. Роджерс К., Фрейберг Д. Свобода учитися. – М.: Смысл, 2004.
11. Савчин М. Соціальна педагогічна психологія. – Дрогобич, “ВІДРОДЖЕННЯ”, 1998
12. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності. – К.: Вища шк., 2004.
13. Фопель К. Как научить детей сотрудничать? Психологические игры и упражнения: Практическое пособие / Пер. с нем.; В 4 томах. – М.: Генезис, 1999
14. Фуллан Майкл. Сили змін: Вимірювання глибини освітніх реформ. – Львів, 2000

Математичні методи у психології

1. Руденко В.М., Руденко Н.М. Математичні методи в психології:/В.М.Руденко, Н.М.Руденкою –К.:Академвидав, 2009.-384с.
2. Наследов А.Д. Математические методы психологического исследования. Анализ и интерпритация данных. Учебное пособие. 2-е изд., испр. и доп. – СПб.:Речь, 2006.-392с.
3. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии. - СПб.:Речь, 2004.-350с.
4. Паніотто В.І., Максименко В.С., Харченко Н.М. Статистичний аналіз соціологічних даних. – К.: Вид. дім "КМ Академія", 2004. -270с.
5. Ермолаев О.Ю. Математическая статистика для психологов: Учебник/ О.Ю.Ермолаев. –3-е изд.испр. – М.:Московский психолого-социальный институт: Флинта,2004. –336 с.
6. Кричивец А.Н. Математика для психологов: учебник/А.Н.Кричивец, Е.В.Шикин, А.Г.Дьячков, под. ред.А.Н.Кричивца. –2-е изд., испр. –М.: Флинта: Московский психолого-социальный институт, 2005.- 376 с.
7. Мармоза А.Т. Практикум математичної статистики:Навч. посіб. –К: Кондор,2004. – 264 с.
8. Жлуктечко В.І., Наконечний С.І., Савіна С.С. Теорія ймовірностей та математична статистика: Навч.–метод. Посібник: У 2-х ч. – К.:КНЕУ, 2001.
9. Волощенко А.Б., Джалладова І.А. Теорія ймовірностей та математична статистика: Навч.-метод. Посібник для самостійного вивч. Диск. – К.:КНЕУ, 2003.
10. Горкавий В.К., Ярова В.В. математична статистика: Навчальний посібник.-К.: ВД “Професіонал”, 2004, -384 с.
11. www.learnspss.ru
12. www.spssbase.com
13. <http://moodle.oa.edu.ua>